

Олн-ämtнä омг öдллгн

1958 джилин сентябрь сарин 5-д, Советск Союзин Коммунистическ партин Центральн Комитетин Пленум хурагдсна тускар сонъсхгдсн зәнъгиг болн КПСС-н XXI-ч хургиг болзгаснь урд хурахмн гидж токтася Пленумин токтавриг, Хальмг Автономн Советск Социалистическ Республикин куч-көлсчир, цуг советск олн-ämt дахдж, нег кун мег, нег дуугъар йбрäцхäдж, ик гидг байрта кевär тосихав.

Болзгасн урд кегдлж äх КПСС-н XXI-ч хургиг 1959 джилин январь сарин 27-д хурахмн гидж КПСС-н ЦК-н Пленум шиилв. Хург деер куундгах төрнь: „1959-1965 джилмүдг СССР-н олн-ämtнä эдл-аху делгрүллгннä зурагъин тоогъин туск тэр“. КПСС-н ЦК-н негдгч сеглätр үр Н. С. Хрущев эн төрär докладчик болдж батрагдв. 1959—1965 джилмүдг СССР-н олн-ämtнä эдл-аху делгрүллгннä зурагъин тускар кегдх докладин тезисмүднъ барт барлгдхмн.

Мана орн-нутг, Советск Союзин Коммунистическ партин дотр-дундин төрт, нарт делкän коммунистическ болн кöдлмшч организацсин делгрлтд Советск Союзин Коммунистическ партин хургуд кезäд болв чигн тасрха ик чинртä, элдү гидг тууджрч йовдл болдж тоолгдмн. Коммунистическ партин тууджд чигн, мана орн-нутгин тууджд чигн, партин XX-ч хургин чинр йир ик.

Тедү мег, болзгасн урд хурагдджах партин XXI-ч хург, мана орн-нутгин делгрлтд ик кергтä, элдү ик ач-тусан кургх төрмүд хагълхмн.

КПСС-н Центральн Комитетин одахн болсн сентябрьск Пленумин шиилвмүдиг мана республикин колхозмуд болн совхозмуд, промышленн предприятияс, РТС-д, цуг куч-көлсчир производственн шин диилврмүдär темдгдлжäцхänä.

Советск Союзин Коммунистическ партин XXI-ч хургиг уктлгн—йир кесг олн күчтä гидг чинртä йовдлмуд делгрдж йовх цагла харгъдж кегдлжänä.

Эн джилин октябрь сарин 19-д Хальмг АССР-н Деед Советд сунъгъвр кегдхмн. Ола цуг мана республикär сунъгъврин кампанä кöдлмш делгрдж йовна.

Мана орн-нутг, тедү мет мана республик чигн, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 41-ч джилин öбниг уктдж йовцхана.

Ямаран чигн сән öдриг, ямаран чигн байрта-бахта йовдлг, кесн, күцäсн нертä сән кöдлмшärн тослгн—советск улст йоста авъяс болдж одсмн.

Тегäd мана республикин куч-көлсчир, тер авъясан батта кевär бärдж, Советск Союзин Коммунистическ партин XXI-ч хургт нерäддж, Хальмг АССР-н Деед Советд сунъгъвр кегдх öдрт нерäддж, кöдлмшän улм ясрулдж, куч-көлснä шин диилврмүд бärхин төлä шундж ноолдж йовцхана.

Государствиннь öмн даалгъвран күцднъ күцäхин төлä, ноос, мах, тос, үс, селänä эдл-ахун нань чигн эдл-уш улм элвджүлхин төлä, энүнänнъ тускар государствиннь öмн эврänнъ даалгъвран дун угагъар күцäхин төлä ола мана республикин колхозмуд болн совхозмуд дунд, цуг предприятияс, цуг куч-көлсчир дунд йоста күчтä социалистическ дöрдän делгрдж йовна.

Республикин колхозмуд болн совхозмуд ода деерän 44 минъгн гектар газрт эрдни-шишä халчкесн, түүнäsнъ 18 минъгн гектарнь силос кеглäd булгдв. Силос белдлгяр Западн, Юстинск, Яшкульск районд öмн нуурт йовцхана. Сарпинск района колхозмуд болн совхозмуд намрар тärä тärлгнйг му бишär кедж йовцхана.

Куч-көлснä диилврмүд бärсн байрта сән зәнъгс тасрхан уга, öдр болгн ирäd бääцхänä.

Цугсоюзин селänä эдл-ахун гääхүлд илгäгдх болдж эн джил Западн районс 800 кандидатнр белдгдв. Эднä тоод 112-ч номертä совхозиг заадж келх кергтä. Эн джил эн совхоз буудян ик öдän ургъц авб. 9032 гекгар газрас 1 сай 220 минъгн пуд буудя хурадж авч государствд орулдж öгв.

Куч-көлснä диилврмүдин ним улгүрмүд йир оли.

Республикин куч-көлсчирин улм сәнär кöдлхär седжäh седкл-ухань, омгнъ ода йир ик.

Партийн болн советск организац эврänнъ бурдäмджин кöдлмшиг улм чанъгъадж, äмтнä седкл-уханд, седвартнъ дөнъ-нөкд болдж, Хальмг республикин эдл-ахун болн культурн тосхлтä шин диилврмүд бärхин төлä делгү сән батта кöдлмш кецхäh зöвтä.